ఆంధ్రభూమి వినోదవిశేషాంకము

ఆదివారం 9-7-1972

(గతవారం తరువాయి)

కెరటాలు

—రాజీవ

ఆరాతి అనురాధపై విధి వగపబడింది. చెవులకు-లా ఆలోచనలు క్షణక్షణానికి పెరుగుతున్నాయి తండ్రి వద్దకి ఎవరూ పొయింతం సంగతి ఎత్తలేదు అమె నాతండ్రి భోజనం చేశాక అతి మామూలుగా అనురాధను చూసినపుడు ఆమె గుండె గుబగుబలాడింది కాని అతను ఏమీ మాటాడక పోవడంతో "బతుకుజీవుడా" అంటూ మౌనంగా ఉండిపోయింది అన్నం వద్దని అనురాధ అందని తెలిసి రంగారావు కూతురికి ఏం జరిగిందన్నట్టు చూశాడు ఇలంతా నిద్రాదేవివడిలో గుర్రపెడుతున్నా అమాంధ మాతం మనిషిపాటి గంటలు విడిచినే ఉండి-రాత్రంతా! ఈ లింట్లో ఉండ ఇష్టమందు తను బతికి పైకి రావడం అనేదికిల్లకిక అయిదు నిమిషాల ఆలస్యానికే మిన్నవిరిగి మీద పడినట్టు అనుమానాలతో చీదరిస్తూ తో హీంసించారు ఇక తను దదివేదేమిటు ఎదిలిచేదేమిటు! కిటకోడానికి సరిన చీరలేదు తనదానికి కడవునిండా కిమ్మని మూరలేదు అంతచక్కటి కారులో యీ బొక చీరతో మూర్ఖోడానికే సిగ్గేసింది. పైగా ఎప్పుడూ యింట్లో యీనురోమంటూ సినిమాల్సుసెగలు కొటాలు కుంటపటి పిండరడం బట్టలు బందకేసి బాదరం...పగ బాళ్ళకు కూడా యీ నరకం వదు అను కుంది అనురాధ. వెంటనే రేపటి పాను గుర్తు కొచ్చింది. అదే యీ క్షణమయితే రెక్కలు కట్టుకు ఎగిరిపోయేది ఉక్కడ ఒక్క క్షణం ఉండడానికి కూడా ఆమెకు మనస్సు రిచడం లేదు రేపటి వరకూ నా! కాని-రేపువెళితే! ఎవవుతుంది? అతను ఎవరు? ఏమి అలోచన! ఎవరియితనేం. తండ్రిలాటివాడు నాన్న స్థేహితుడు! పైగా పిలా పావలేరని చెప్పాడు అంతదిబ్బుంది ఏంచెసుకుంటాడు? పరోపకార చింతనతో తనలాంటి దౌర్భాగ్యులకు కవిప్యతను బాట వేయాలనే నదుదేశ్యంకావచ్చు అంతకంటే తండ్రి వయస్సులో ఉన్న ఆ వ్యక్తికి తనగురించి ఏ పొరపు అలోచనలు వస్తాయి? ఎన్ని పొరపాటలోచిలా, ఎన్ని విధాలుగా తర్కించుకున్నా సమాధానం ఒకటిగానే వస్తుంది. "ఇక్కడ ఉండడం అసాధ్యం ఎలాగైనా యిక్కడనుండి తేవే ముక్తి అవద్యాదిపుడిలా యీ రోజు బారాయణరావు కవిపించాడు పైగా బట్టలు, పుస్తకాలు, కెకెట గురించి ఏమీ అలోచించకపోవడం కూడా అన్నాడు ఎంతటి దర్మాత్ముడినకోలాటి దమ్ముండిగా వేసరా! నద్యినియోగం చేయొద్దూ! అన్నీ దానాలో కి అన్నదానం, విద్యాదానం, గొప్పదని అంటారు ఇలా యింకెంత మంది యితని సహాయంతో వృద్ధిలోకి వచ్చారో...అలోచనలోనే తెలతాడు జామున కన్ను మూసింది అనురాధ.

ఆ మె కన్ను మూసిన కొద్దిసేపటికే యిందో కరవేశం పొరంభమైంది గాలులు తప్పేలలు లాపు సంగీతలా భయంకరంగా పాడుతున్నాయి ఇకమరి నిద్ర పోవాలనిపించలేదు అనురాధకు మెలగాలేని పెరట బావిదగ్గరకు వెళ్ళి కొక్కెన బావిలోవేసింది. ఇంత ఇంత శబ్దం వచ్చింది సరిపోగా ఒక అలోచన బయటకు ఈబావిలో పడిన కొక్కెన తన ఇతుకు. కాని అది యిప్పుడదా - యిక ముందుదా! ప్రసక్తాదే - బారాయణరావు కాదు అతను తనను యీ బావిలోనుండి బయటకులాగి యీ సుఖాల సుందర ప్రపంచం చూపిస్తాడు తన అన్న వరి కార్థమవుతుంది బారాయణరావు తాను కింద పిరంగా కాకుండా ఏమూగా కూచుని లోనో దంచేసే- అవుడు పిరికి పైకి లాగేదెకుడు అక్కడ తొపడానికి వచ్చిన అక్కసులోనిన చిన్నచప్పుడు చెయడంతో కలిపపడింది అనురాధ గబగబా తాడు పైకి లాగితే సలిచన వెళ్ళి సీకు తోడిచ్చింది "మెలం కిడుక్కుంటాలా" అంటూ అనురాధ మోకాలోకి చూసి కలవడంగా ఎదుటపై కెలువేసి "ఏమిటీ కళ్ళు అంత ఎర్రగా ఉన్నాయి నిద్ర కూడా పోవడంలేదు తుంగా లోపలిపో" అంది సలిచన అనురాధ ఓ రెండు దోసెళ్ళ నీళ్ళు మొహంపై చల్లుకొని తిగ సలువపొవడానికి పక్క అటూ యిటూ రాసి పుక్కిలించి లోపలికి మరో సారి అక్కడుకుడ చూసింది. ఆమెకందలో చెలిపిపట్ట అనురాగం అదోళన తప్ప మరేక్కు తిమత కన్పించలేదు అనురాధకు "భగవాన్- యీయిలు దారిద్ర్యంతో కాపగ్గనమయింది అంతకాని యిక్కడ మమ్మలు దేవతలు సరాళ విన్నిహ అనవూర్ జీవనంవ్వ, ఏనుగు, కోపం, ఆవేశం, భయకరికి వగ్గంగా కనిపిస్తోంది. కాని అంతరాంతరంలో ప్రతి హృదయం ఒక కేమ కిలకం ఆప్యాయతం పరు కుంటుంది" మనస్సులో వేత్తుగా అనుకుంటు పెంటగదిలో అడుగు పెడుతూంటే లోపలినుంది అమ్మమటలు వినిపించాయి

"రెండిబాలు మూడు సీత కాపీ మిళ్ళు యినా లెప్పిస్తా అమా రాత్రి కూడా ఏమి తినలేదు పిచ్చిముండని అందరం తిట్టాం బాలాసేపు ఏడుస్తున్నకి పడుకుంది" అంటోంది అమ్మ 'పొద్దునదాని కళ్ళు ఎర్రగా ఉన్నాయి తమ్ముడిని వెంపా-" అంది సీత వారిగొంతులో ధ్వనించిన గాద్గదికతకు అనురాధ కిందలో నీళ్ళు తిరిగాయి కిందు తుడుచుకుంటూ హాలోకి వెళ్ళింది అలా అలోచినూ గోడకానుకొని కిందమునకు ఎంతసేపు కూర్చుందో మునిసిపాలిటి నెరనీ "పీ" అటూ అర నిమిషం మెలకలవ పాడిదంతో "వద యిందా"అనుకుంటూ హడావిడిగా లేచింది అనురాధ. గబగబా తలదువ్వుకుని కానకుంతమ నుదుటపై పెటుకింది పగిలిన అద్దంముక్కలో ముఖం చూసుకుంది. గుండెలో గూడుకట్టుకున్న నిరాశ. నెరాశ్యం, బడలిక, అంతా యీ బొట్టుతో కప్పబడిపోయినట్టుంది. మళం నిండుగా నిర్మలంగా కాంతివంతంగా కనిపించింది.

"బొటు ఎంత అమూల్యమైన అందమైన అభరణం! అనుకుంటే అనురాధ. అంతలో తల్లి యిచ్చిన గానతో కాఫీ తెచ్చింది. అది అయిందాక్కా అసాధారణమైన పని అని ఆమెకు వంట పిచ్చువలతో వెంటగడి దాటివచ్చే అవకాశం ఉండదు. కాని విన్న పొయ్యతం నుండి అతల్లి మనసును అనురాధవట అన్యాయమైన కాఠిన్యం పపాంచలేనని అనేదన పొందుతూంది తల్లి మనసులో కలివిన్నవ్వ అవ్యాయితకు అనురాగానికి అనురాధ మనసు ఉక్కిరిబిక్కిరవుతోంది. "అన్నయ్య రమ్మన్నాడు పెళ్ళిసామ్మా" అంది తల్లి చేతిలో గ్లాసునందుకుని. "నా తో నూ చెప్పాడు వెళ్ళిత్వరిగా రామ్మా. నీవంటలో బాగున్నట్టు లేదు" అంది ఈ కనిపిస్తున్న దివ్యలు కూడా అయిందో ఏమనూడా జరగవు యిలాంటి ఏవరి తిప్పలు బాళ్ళని. తుపాను బీభత్సం అయింతరువాత ప్రకృతి ప్రశాంతంగా స్థబ్గా ఉంటుంది తుపానులో బాలా "అసి బాలెందీ ఎళ్ళి మెట్టు" కొట్టుకు పోవడంవల్ల కావచ్చు నిన్న పొయింతం యింటో తుపాను లేచింది అందరి గొంతులు విప్పడంతో లోపల పేరకున్నదానికి "అవుట్ లెట్" దొరకింది ఈ రోజు ప్రశాంతంగా ఉంది

పొర్కులో జనం రద్దీలేదు గేటుదగ్గర రాంమూర్ చెలెల కోసం చూసినట్టు కలుచున్నాడు అతని పక్కనే ఆందానికి ప్రతిక్షిప్తనలా ఓయ వతి కేలబడి ఉంది. ఎవరామో అనుకుంటే- అదక్షణం రెప్ప వేయకుండా చూసి అనురాధ ఆమె అనురాధను చిరునవ్వుతోనే పల్కరించింది రామ్మూర్ "పదిహేను నిమిషాలయింది నేవచ్చి రా." అటూ లోపలికి దారితీశాడు అతని వెనకాలే అనొందర్య ఆరాధకుడా వెయ్యాడంగా స్థంభించిపోతూ ఉండిపోతూంటే అనురాధకు అద్భుతమ అపురూపంగా అనిపించింది తనకుడా అందగత్తె అని నమ్మలేని అనేపించింది అనిపించింది తనకు అనుకుంది అనేకసారు కాని యిప్పుడీ ఆసామాన్యమైన అందాల రాయడను చూశాక "అందంయిదా!" అని అబ్బురపడింది తన సౌందర్యం అనేమందు పేర పోల్చాడానికుడా వెగటుపుట్టింది తీ చెట్టు పిందె కూర్చున్నాడు రామ్మూర్ అనేకుండ అతని "పక్కనే కుర్చుంది 'కుర్చో అనూ" అంది అపాయిగా - అనురాధ తన పక్కచూపు చూసిన అమె గొంతులోని మంజనిని తీయదనం గీతా పక్క పులకరించింది అనురాధ. అ మె మృదుత్వం "తమ పరిచయం తీవి. అందిమ అనందరయినవెనుక లోటులేని కతుకు. దిగులులేనికాలం అంతి అద్భుత వంతరాలు." పనసులోనే తో పాటు అర్థంచేసింది అనూ.

"ఈమె పేరు కాంతి పేరు నీ చదివింది ఇంటరు మాట్లాడుతూ ఉండండి వెళిప్పుడే యీ పేరం యిచ్చివస్తా" అంటూ యువతులను ఒకరికొకరిని పరిచయంచేసి తాను బొక్కా దులపుకుంటూ గేటువైపుకు కదలబడ రామ్మూర్

ఉప్పుడు అనూరాధకు స్పష్టంగా కనిపించింది ఎక్కడలేని ఉత్సాహం. ఆమెను కలువేలా మంచిచేసుకుంటు అతనిగా అడిగేసింది "పిరెక్కడి ఉంటారు? ఈ ఊరేనా? ఇక్కడి కాలేజీలోనే చదివేవారా? మీనాన్నగారు..." కాంతి అల అల పొరే నెలలోపే స్వనలా గల గల వవ్వింది. నవ్వుతూ నెలన పేంచేశాగేనుండి ఒక అలబమ్ తీసింది మొదటిపేజీ తీసి అనూరాధకు చూపించి "ఈయన మా తండ్రి మాధవరావు ఆమె మా అమ్మ పార్వతమ్మ ఇది మా యిలు గ ఊరు పొద్దుటూరు" అంది కాంతి ఎవూరు ఎక్కడ ఉందో ఏ జిల్లాలోనిదో అనూరాధకు తెలియలేదు కాని అయిల్లు, ఆమె తలి పిలాలు మాయిదాగిందది "లిఫ్-ఇ" అంటూ కవ్వను కోయడానికి భాగాలు విడదీయడా నికి ముందు గుంటలు పట్టింది నిదుమ వట్టకింటే అనమయిందో అతను అడిగిన మాటకు మనసులోనే ధన్యవాదాలర్పించుకొని పక్కకు తిరుగుతూ అతనుసన్నేమీ పిల్చిచేకుండా నేహస్తులు ముందు అగిందు బతిని తెలు తెలుసునబ్బా నా అడగనీ— అనుకుంటూ ఛేంజ్ చెప్పి లోపలవద్దాను మరునాడు కాలేజీ నేను మళ్ళీ కాలేజీకి వెళ్ళినపుడు అలా మంది ఏదో సందడ పవ్వటతో అనడం మొదలు పెట్టారు ముందు అంతగా పట్టించుకోలేదుగాని తరవాత అది అనాట కారు సందరని తెలిసింది. బస్ స్టాండులో మళ్ళీ కనిపిస్తుంది ఎదురు చూసుకున్నాను. కాలేజి పెనెడెంట్ పక్కు యిక్కడినూ నాకు బాలా దగ్గరకి చ్చి "ఎన్నాళ్ళనుండీ పరిచయం..."అన్నాడు అప్పటికి రకరకాల మాటలతో పనగొట్టిన నాకు అవేశం అదుపు దాటింది "పట్టప్ రాస్కెల్-" అని బాబి చెంపమీదకొట్టాను అదే అక్కడి కక్కడే రెండు పార్టీలయ్యాయి. ఒకరు నన్ను నవ్రిస్తూ కొందరు అతన్ని వెనకేసికొనుగుగువలో నుండి అటే పనున్న రిక్షా ఎక్కి హాస్టల్కి వచ్చేశాను. తెలిసి నుండి నా అవస్థ చెప్పలేను నన్ను చూడగానే "హెలెన్ అఫ్ ట్రాయ్" అని "కియో పాటా" అని "నాయకురాలు బాగమ్మ" అని ఏవేవో అనడం; అన్నిటికంటే బాధ అవమాన కరమైంది ఏమిటంటే మా హాస్టలు కాలేజీ నుండి. మగవిద్యల కాలేజీ వరకూ వేమపోయే దారిగోడలనిండా ఎలుకనేకాంపెనేలా వ్రాసారు. నా నిక్నేమ్, నలంద కొమ్మాకారంలో గీతలు దిద్ది పారేశారు అభిమానము సిగ్గు విడియము ఉన్న ఏ స్త్రీకైనా ఆ పరిస్థితిలో ఉయిం రాబుట్టి అవుతుందా! ఇక చదువుటే అన కి ఏమంటుంది! నా తుములనే రెండు రోజులు ఏడుస్తూ గడిపాను మూడో రోజు మా వాన్నకు ఉత్తరం రాశాను "నాకు చదవాలని లేదు నన్ను వెంటనే తీసుకెళ్ళవలసి ఉత్తరం పోస్టుచేయడానికి బయలుదేరితే "మామయ్య వచ్చాడు" అని చెప్పింది అటెండర్ గబగబా పెట్టుదిగి మామయ్య కుటుంబపై బాలి వెళ్ళి వెళ్ళి విచ్చాను మామయ్య ఓటూర్ పద్దతి పద్ధతిగా ఉంది "ఏం జరిగిందు" అనుకుంటూనే "పలాంటి వెప్పి దురదృష్టాలు కలుగలేదా నాకు" అని తెలిపి పారేశాడు. విధి ఎవరిని ఏలాటి పరిస్థితులలో కుడా వేదా ఉళ్ళు ఉండదిలచుకోలేదు అదేమామయ్య తెచ్చి "నేమ బట్టలు సర్దుకుంటాన"అని నైకి వచ్చేశాను. నవియానికి దబ్బు అలనుకు వవ్వుతుందేమోనని వాన్న నాకు ఏ మి

(మిగతా 4వ పేజీలో)

అభినవ "దాశరథి శతకం"లో

సమాజ చిత్రణ

—తిరుమల శ్రీనివాసాచార్యులు

వినాదమలన్ కలహమ్ములన్ వదాతతికి
వినాశహేతువలు రేగుతునా యి —
"మంత్రికి నేను విత్రుదను మంత్రి
వరేణ్యు నవెట వచ్చితిన.
మంత్రిని నేను తిగిలను మంత్రికె నేట
నభావతిత్వమన
మంత్రులు చేతి జంత్రములు మారిది
మోగెదునటివట్టి దు
స్తంత్రులు'— ఈ నాడు సంఘలో
అనేపలున్నారు

"ఓటుకు వచ్చనోటునిది" ప్రజాసుకులు ప్రజలనోట దుమ్మగొట్టే అటకులెందరో ఉన్నారు. ఈనాట ప్రజలు-పదవులు నలంకరిన్నన్న వాయకులు ఎలాంటివారో ఈ కింది పద్యం స్పష్టంగా చెప్పుతున్నది

"చెలిను మెత్తగా ఎరువుపని యొనంగిన
బాల ప్రతిమమై
ఉత్తమమైన పడదనిదు చూడును
వృక్షము- లట్లె ఎవియో
రిత్తలు పల్కుగానే "ఖరీదీయని మా
ప్రజ మంత్రి పీఠమల్
దతము చేయ చుచెదరు"—

ఈ నాటి జాతిని "కాల గుర్చి వృత్తి కొందిన వారిల కిధానం జరిగి రావడం లేదు రాజ్యపీఠములన్ని "నాయిలు నా నతి నుతులు నా ధనధాన్యములన్ని వారి సొంతయెను" అంటిన దౌర్భాగ్యం పట్టింది జాతికి రాజకీయరంగంలో గ్రూపులు ట్రూపులు ఎక్కువై సిల్కడ నశించింది "రిపోక గూపు మాపోకట రీతిగా" మారిపోయాడని "ఓటుకు ప్రాకులాడు బారి విందా పరలై నశించెదరు—" కాబటి జాగత అని దాశరథి హెచ్చరించినాడు. "కలిదెయు బనుమేసిన రణమ్ముగ" ఈ జాతిజాయ కులు, ప్రజా రక్షించుటపోయి నిర్దయత కేవలమాత్మసుఖమ్ముగోరి భక్షిస్తున్నారు ఈ విధంగా దరిదేనన దీనజనమ్ము నెత్తలై దండెడి వారిని పదవుల నుండి దించవలెనని మోషించునాడు కవి నేటి నాయకులు "దొంగలు, కొందెముల్ ఎలకు దుష్ట లబధములాడు వారు, దున్నంగలు లోగ లాలనులు,స్వార్థపరుల్. పదవీవిమోహితుల్ రంగులు మారు వారు ప్రజలన్ పరమా ర్థెడు వారి దబ్బు కిరాంగుచు"— అని ఉటేలాగా మూటగా పల్కినాడు దాశరథి పల్కుకి ఏంచేసాడు- అటువంటి జాతిలింటి ఆ మహాకవి 'అగ్నిధారా' తొలాడు.

విజ్ఞాన: విద్యుతలా విశ్వరూపాన్ని ధరించున్న నేటి రోజులో విజ్ఞానశాస్త్రవేత్తలు పక్కుతున్నారు స్పుట్నిక్కులు నక్కుతున్నారు రాకెట్టులను నృష్టించి 'చంద్రుని వేలితురాయిలో లెక్కెములు లెక్కుతున్నారు బాలులు నృత్యస్తున్నారు బావురే అనివినున్నారు. భయపెడనున్నారు— "విచితమైన విచితమయి-లి-తక్కువ లేదు తెల్పులకు" కాని ఏ లాటలు కిజ్ఞానంలో దారిద్ర్యం పోలివడుతున్నదో పోలిలో దారిద్ర్యమే గెలవనున్నది "రొటె యొకింత లేక కిడురోజెడు కోటజనమ్ము లుండ రాకెటను" స్మరించి ఏం యోజనం: రాకెటుకాదు— రొటె కావాలి నేడు 'జాకెటులేక పేదది విషాదము నన్ తల వంచియేద్దుగా పాకెటునిండ దబ్బుగల వారు ఘనమ్ముగ" దర్శలు చెసున్నారు పేదవారి మొంలలిచదరం లేదు. ఈనాడు. "జాలులు వదులే—ప్రజకు పలెడుబోనము పెట్టగావలెన్" నేడు "పన్నులభారి హెచ్చెడిని—పనిలు పండిరి పేదసాదలే తిన్నక దచ్చు రాజ్యమున" ఇలాంటప్పుడు "మన్నిక లేని యెన్నికలు మాలకి మాటికి వచ్చి యేమి రాకున్నన పోవునేమిః" సామ్యవిధాన వాదాలు ప్రజాస్వామ్యమును గూర్చిన ఉపన్యాసాలు "దుర్గమ్యములొను పేదలకు. కావున వారికి తిండి పెటుటే దివ్యము రమ్యమై చెలగు"నని ఈనాటి వక్తుత్వ ముఖ్యతత్వమును నూచించినాడు దాశరథి

ఈనాటి సంఘంలో "పీఠి భాగోతులు కున్న గౌరవము గొప్ప కళావిదులకు" లేదన్నారు "కోతలు కోయవాడె కడు గొప్పదనమ్మును" పొందుతున్నాడు.

నేటి కవిత అపాంఖాపం - అసహనం అత్యధికం. అతడు "సన్నియ తిక్కవాది కవినాధుల మించినయట్ల చూచు మా 'పున్నయ' తను పోయినదె పొడగాని మరొందుదారి కాదన్నట్టు మాటలాడును"— అతనికి 'నయాపయసా సహనమ్ము లేదు- పోతన్నను మించి భక్తి మరి—పయోజనరి మృగ్య ఇటువంటి కవులు పైన పటారములి సలోకారమన్నట్టు రుద్ర నవార్థిమ లేమి లేని విద్యానకు దవ్యతావ్రతను తామ నతిన తగిలించు కొంటున్నారు రవ్వంత కవిత్వం లేకున్నా గొంతెత్తి రాగాలు దీస్తున్నారు. కవిత్వానకు గానమా కొలత"— కాదుగదా ఈనాడు రాజకీయాలోపలి కవులలో కూడి కులాలు ప్రవేశించినవి. అదునికి సమాజంలో "కులములు వర్ధపద్దనుచు గొప్పలు చెప్పి కులాల బాటుగా బలమును కూర్చుకో గలగు" కవిశ్రేష్ఠులున్నారు నేడ కవికి పలోభత ఎక్కువ 'అర్థిత కనరాదు' ఇతరుల జూచి మిచ్చుకొనుటే యెక్కువ సెలానటంచు సమ్మతి పకటించవడన్నుద సమాసముగా రచియించినన'

ఈకాలపు పక్షలు "ఎముకల్ సుమలన్ దొరకొందురు" వీక్ష 'నభా తకటాలు' ఈనాటి నభలలో తప్పులు గుప్పనా ఒప్పులు చెప్పినా తప్పులు వినివస్తాయి పాపం ఈ రహస్యం తెలియక

'తప్పని తప్పటల్ చరచు నభ్యుల
జూచిన పక్క యేదియో
గొప్పదనమ్ము కిలెనని కల్పుకున,
తప్పటు లేవి లేనిచో
తప్ప నొనర్చినట్లు కడు తలంద
మందును"

ఇక ఆచార్యుల సంగతి ఆచార్యుడు విరాగిలా వేదాంత రహస్యాలు విప్పి చెప్పుతూనే "కాంతలతో సరాగములకై తన, కిమ్ముల పీల్చి, దబ్బు రాద్ధాంతమూగానే కూర్చుకుంటాడు 'అంతేకాకుండా "భార్య విరక్తిని చేసి. అన్నకాంతా రుచిరాధ రోష్ఠమును' హరించే అచార్యులున్నారు.

ఈనాటి కవి రచయితలు "ప్రాచీన యగాల పుట్టిన పురాణములన్" చిని నమ్మలేరుగాని "ఎంతో దా సవము సూర్యోనగా కవి వ్రాతుమంచు ప్రేమాతిశయపు రైలు ప్రజయనును" వాసారు

ఈనాడు "పూర్వమూ లేని దిష్టులేరనే ఉకిటో కు రాయకు బాలమంది ఉన్నారు. వారు 'అటుముబాలు వచ్చెనన అధి-పురాణములందు వేదపుం బాలలనుండె' లెమ్మంటారు. 'వచ్చె విమానమటన్న పుష్పకం

(మిగతా 4వ పేజీలో)

రాజసాట పెరటితోట

కె. సుబ్రహ్మణ్యం
వ్యవసాయశాఖ డైరెక్టర్

యుగయుగాల నుండి భారతదేశంలో కూరగాయలగురించి పూజ్యభావము ఉంది. కూరగాయల ఉపయోగముగురించి మన పూర్వుల సదికి పాయములు భారత ప్రాచీన గ్రంథాలలో నిండివున్నవి కూరగాయలు ఒకముఖ్యమైన ఆహారము కూరగాయ లేనివలన సంతుకత అహారము దెబ్బతినటమేగాక ఆహారమే అనర్థం అవుతుంది

ఇంత ప్రాముఖ్యత, విలువ నివ్వబడ్డ కూరగాయలను అశ్రద్ధచేసి నేడిమనలో తగు స్థానము నివ్వకపోవుటము విచారకరమైన విషయము. దీనియొక్క సత్ఫలితములు వెంటనే కనబడకపోవచ్చును కాని ముందు ముందు ఇరుగులోయే దుష్ఫలితాలు. తూనవస్తుంది—మనకు జాతికి ప్రమాదకరము.

ఇతి పదియోజనకు సంతులిత ఆహారము లభించుటకు పతిదినము 10 ఔన్సుల తాజాకూరలు అవసరమని ఆంచనా వేయబడినది దీనినుపరించి సగటున 6గురు సభ్యులగల ఒక కుటుంబమునకు దినము కనీ 4 పౌన కూరగాయల అవసరము కాని తాజా కూరగాయల బాధుకి, సంతులిత ఆహారము అవసరమైనన్న బాలాత్మపథియిలో ఉన్నట కూచించనయి నది ధరల పెరుగుదల మూలంగా ఈ కూరగాయల బాడకము ఇంకా తగ్గుతూనే నుంది కుంది. ఈనిమన్న పెదుర్కొనుటకు తన ఇతలోనే కాళీస్థలములలో చక్కని పచ్చని పెరటితోటపెంచి కూడిన నిద్దని యొగనం చేసుకోవాలి జాగ్రతగా పెంచి పొదిసే ఉత్తమి, ఇంటికోర శృంగారమే గాకుండ ఆకూరలు, పలములను అందించగలదు ఎదిగే మొక్కలయందు పేమ, అలికూరలను పెంపొందించుటలో మన అనందాన్ని తగిన పలితములు నందించగలవు పెరటితోట పెంపుదలకు తగుపిటిగా ప్రభుత్వసిక్షణము బాలా అవసరము. ఇంటికి ఎక్కువగా కాలాపాటు అగుటకు చక్కగా యొచించి ఒక అంచనా తయారుచేసుకోవాలి "ఒక్కచే టోమాటోల—వీటిలో ఏం చెయ్యాలో అర్థంగాకుండా వుంది". ఉదయం పంహారానికి టోమాటోల, మధ్యాహ్నం—సాయంత్రం భోజనానికి టొమాటోలే అవుతున్నాయి వీటిలు తినలేక గోలపెడుతున్నారు—అని తరచుగా గృహిణులు ఆక్షేపణ చెయ్యడం వింటూంటాము ఈ విధంగా ఇంటిదాళ్ళు అయిపోకుండ తొలగిపోతుంది. అతిగా లభ్యమయ్యే మంచి వస్తువు గురించి ఆక్షేపణ చెయడం సహజంగా. ఎక్కువ పెంటి తోటలో గమనించడం జరుగుతుంది ప్రతికి కారణము తొలకరి జానలో, ఉన్న భూమిని కాసా పైకి కిందికి తవ్వి. అందుబాటులో యున్న కూరగాయ విత్తనాలను వలటం జరుగుతుంది మొక్కయొక్క అలవాటును దృష్టిలో పెటకొకుండా నాటుతారు తత్ఫలితంగా మొక్కలు ఎండకు, ఎదిగినవి నికి పోటీపడుతూ టొమాటో: వంగ మొదలగు పెట్టతో ఎన్న అడ్డగా మారుతుంది దాదాపు అన్ని కూరగాయలు ఒకే సమయానికి లభించవలసిన తాత్కాలికంగా రెండు మూడురకాల కూరగాయలు అతిగా లభించుట ఇంటి యజమానికి అయోమయ సమస్యగా అవుతుంది వెనకటిలో కూరగాయల పెంపకానికి ఇంటి వయస్సును జరగుటలేదు

చక్కగా యోచించి అమలు జరిపితే. ఒక సగటు కుటుంబమునకు కావలసిన అన్ని కూరలు, కొంతమేరకు పళ్ళు 100'×80' చక్క సమారు 8 గుంటల భూమిలో ఉత్పత్తి చేయవచ్చును. వజ్ఞ పరిసర ప్రాంతాలలో, ఈ మాత్రభూమి ఒకేచోటగానిలేక రెండు మూడుభాగాలుగా దాదాపు అన్ని ఇళ్ళలోను ఉంటుంది ఈ ఇళ్ళలో వీటి కొరతలేదూడా ఉండదు. ఈ పొకర్యాలనుసక్రమంగా ఉపయోగించుకుంటే కుటుంబమునకు ఆరోగ్య అనందదాయకమేగాక పొదుపుకూడాజరుగుతుంది

పెంటితోట పొగుకు గమనించవలసిన ముఖ్య విషయములు 1 తోటవేసే విధానము (2) వెయవలసిన కూరగాయల ఎన్నిక గురించి (3 పళ్ళలో విత్తుట (4, విత్తనము (5) నీటి సరఫరా, ఎరువులు, సస్యరక్షణ.

(1) తోటవేసే విధానము:- లభ్యమగు భూభాగముయొక్క విస్తీర్ణము భూవిలక్షణముమీద ఆధారపడియుంటుంది తోట వేసే విధానము నిలసంతవరకు అనుకూలంగాను ఆకర్షణీయంగాను యుండాలి: కాలానుగుణ్యంగా వివిధ రకాల కూరగాయలను పెంచాలిగనుక, భూమిని చిన్న చిన్న పట్టు తయారుచేసి— నడవటకు దారి ఏర్పాటు చేయాలి తరచు జరుగుతున్నట్టు గాకుండా. పెంటితోట ఇంటి ఆవరణలో అంది వికారం పడకుండగా ఉండకూడదు, పెరటితోట ఆకర్షణీయంగా ఇంటి అవరణ శృంగారములోపాటుకమిడి యుండాలి ఉదాహరణకు 100 × 80 విస్తీర్ణముగల భూమిలో తోటవేయుటకు భూమిని 12 × 8' సైజులో చిన్న పట్టు తయారుచేసుకోవాలి వీటలో నడగు కుటుంబమునకు దిన అవసరాలకు కావలసిన కూరలను ఉత్పత్తి చేసుకోవచ్చును తోటకు దేశించిన భూమికి ఇరు వైపుల 4' × 80' విస్తీర్ణముగల పొదుగైన మళ్ళు తొవ్వాడి అరటి మొదలైన వండ చెట్ట వెంపుదలకు కేటాయించాలి తోటలో నతి 4 చిన్న పట్టు తరువాత 2' వెడల్పు భూమిని దోపకొరకు కేటాయించాలి తోటకు ఒకవైపున 8' × 100' సైజు పొడుగున ఒకే వదిని చిక్కుడు, తాళ: వీటి మొదలగు తిగజాతి కూరగాయల కొరకు" కేటాయించాలి ఇందువలన పొద రకము మొక్కల పెరుగుదలకు ఏవిధమైన ఇబ్బంది ఉండదు తోట మధ్యలో 8' వెడల్పుగల బాటను ఇరువైపుల 12' సైజు పట్టు ఉండేట్లుగా కేటాయించి ఏర్పాటు చేయాలి ఈ మళ్ళలో సంవత్సరము పొడుగునా వివిధ కూరగాయలు సరవరా అయ్యేటుగా వండించవచ్చును నదు పాయలు తక్కువగా యుండి, అవసరాలు తక్కువగాయున్నట్టయితే. ఆ వరసితుం కినుగుణ్యంగా కార్యక్రమము మార్చుకో

(మిగతా 4వ పేజీలో)

"బరకగా ఉండే పాత కాలపు పళ్ల పొడులు మీ చిగుళ్లకు పళ్లకు చెరుపు చేస్తాయి..."

కాల్గేట్ టూత్ పౌడరుతో మీ చిగుళ్లను, పళ్లను కాపాడుకోండి, చెడు శ్వాసను అరికట్టండి !

పాతకాలపు బరకగా ఉండే పళ్ల పొడులు మీ చిగుళ్లకు, దంతాలకు చెడు చేస్తాయి, పళ్లపై నుండే ఎనామెలును అరగదీస్తాయి. కాల్గేట్ టూత్ పౌడరు అతి మెత్తగా ఉంటుంది. దాని లోని మెనుపు విచ్చు పదార్థం మీ పళ్ల మీది పాచి పొరలను తొలగిస్తుంది. నాటిని చెల్లగా శుభ్రంగా చేస్తుంది. అది మీ చిగుళ్లను మృదువుగా తోముతుంది. కాల్గేట్ లోని సుక్ష్మలమైన మరుగు విస్తు చర్మ పళ్ల సందుల లోనికి చొచ్చుకొనిపోయి చెడు వాసనను, దంతక్షయ కారకములైన సూక్ష్మక్రిములను తొలగిస్తుంది. అందువల్లనే, కాల్గేట్ టూత్ పౌడరు చెడు శ్వాసను తక్షణమే అరికట్టి, దంతక్షయమును నివారిస్తుంది. దాని చల్లని, పిల్లవాకరమైన రుచిని మీరెంతో మెచ్చుకుంటారు కూడా!

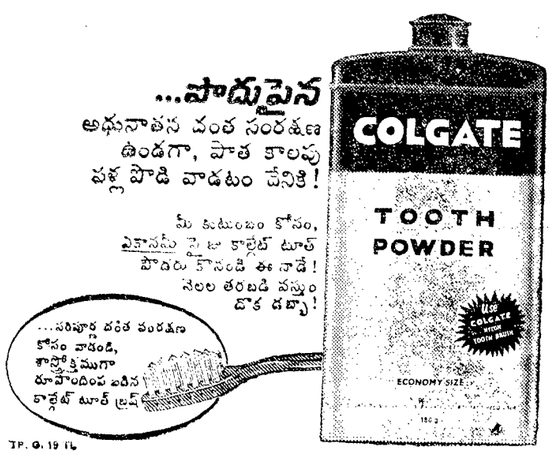

సమాజ చిత్రణ

(రేపు పేజీ తరువాయి)

కెదికి పిరికుంగ' రంటారు

పూర్వ కాలంలో బ్రాహ్మణులు మూర్ఖులే నా పూజిస్తారు ఈనాడు స్వప్న పోరం తిల్లడం లేంది ఈనాడు "బానిసలు కాకపోవుటయే పటముగా నొక అర్థ శాస్త్రిగా" దాపురమైంది

అధునాతన సమాజంలో మానసికబలాల అర్థసాధకులు స్వలాభ వస్తువులు అనిఖ్యాతంగా ఉన్నారు 'ఒక మహనీయ మూర్తి అయియోమరణించిన నటుచు లోక మూరక దుఃపిలుచుండగా వీరు కన్నీరు విడువడం కాదుగదా "సుకముగ మెక్కి శయ్యలయి' పోలుతున్నారు సర్వగావణ లెల్ల బానిసలు కన్నన హీనముగా' తెలిసన్నప్పుడు స్వారం సంహద్దులు దాటదా? వరస్పర తిలహాలు—రాజ్యకిలకన కాంక్షల బారుల దీరి నిలబడలా "ద్వేష మహాన లమ్ముతో" ఈలోకం తల్లడమందక ఏం చేస్తుంది

"ఎవరికి బాడగా బతుకు ఈ కువిధ సహకార వృత్తి సంబంధము" కాదన్నాడు దాశరథి "అసమత అంతమొందవలెనన్న దరి దత మానవోయి మానికి ఉదరమ్మ నిండ తని, నిల్లగ నీదను గల్లి శాంతతో మనలగ సౌమ్యవాదమే" శరణమన్నాడు కవి

ఈనాడు సంఘంలో "ఎవ్వడు మోసము సేయకాలు"నో వానికి "తన్నలకొద్ది దవ్వలట" నేటి మనిషి "తన నతి మోసు మొత్తు-వరదారకునై యెద వద్దులేతు"నట అంతటి నైచ్యానికి దిగజారింది సంఘం

ఈనాడు కొందరు విమానాలు కలలన్నారు కొందరబాబులు పిలుస్తున్నారు మరికొందరేమో "రాజులు పోయిరటచు" కంటనీరు రాలుస్తున్నారు మందిబానాలకిలబారు తక్కువపోతున్నారు వతికలో పేరు పడలనే బ్రమోహం ఎక్కువ వెంట 'వతికా దాతము' గుండెలను తరుగుతున్నది

ఓనాడు తురకలు — మరోనాడు ఆంగేయులు దురాక్రమణగా తొచినారు ఈనాడు "సోదరులే వదాయిబారల విధమ్మగ" కన వడుతున్నారు

'దాశరథం' లేని దాశరథి ఇలా బాసవిక జగతును వేనలా చూపించి మంచిని పెంచుమన్నాడు "దర్పకుకతిక్షీడ పలే" పన్నాడు ఈవిధంగా నేటి సమాజాన్ని చిత్రించిన దాశరథి నేటి మనిషిలో "పొంద దయాగుణమ్ము కడు శాంత మనస్కత — త్యాగ బుద్ధి — నీరంధ్ర సుశీలత గరిమ రమ్య వదన్సు కళా కలావని సంద్రత" ఉన్నట్లయితే లోకం శాంతినిలయమ్ము ఉలాలు చల్లగా ఉంటాయని ఉపదేశించి బాడు దాశరథి లేళ్ళది — ఏళ్ళది — రాళ్ళదీ కులజం — అతులమైమదీయము" అని పలికి సర్వ సౌభాత్రుత్వ భావ విరాజితుడైన మహాకవి దాశరథి పైదేశిగా ఉపదేశించడం ఎంతో సమంజసం. ఆ మహాకవియే ఒక ఉపదేశం—జాతికి!

శ్రీ నిడుదవోలు వెంకట్రావుగారన్నట్లు "సమకాలిక రాజకీయ మత సాంఘిక వైజ్ఞానిక వ్యవసాయాలను కాని గుణ దోషము లక్షు వర్ణనుంది" — ఈశతకం. ఆధునిక సమాజ జీవితాన్ని ప్రతిబింబించే విలువ దృష్టి ఈదాశరథి శతకం ఇటి శతకాన్ని రచించిన మహాకవి దాశరథి ఎంతో అభినందనీయులు

(ఇంకా ఉంది)

కైరటాలు

(శేష పేజీ తరువాయి)

ఒబ్బ్ రెండు వేలు డిపాజిట్ చేశారు అన్నీ నర్తకుని కిందికి ఎత్తుచుకువచ్చాను మామయ్య బ్రెస్తో మాట్లాడుతున్నాడు. నన్ను చూడగానే అమె లోపలికి వెళ్ళింది ఏదో ఎవిడెన్సు మామయ్య నన్ను కూచోమని "దన్న నలహా" అన్నాడు. "ఎవిడెన్సు" అన్నాను "నీవు మద్దానులో ఎందుకు చదవకపోయావు? అది వహాపట్టుల అక్కడ యిటువంటి చిల్లర వివయాలు జరగవు హాయిగా హాయిగా పాగుతుంది మీ అమ్మ నాన్న ముద్దుట తీరుతుంది పెద్దదానివయ్యాక వీలు వటాలు చదవాలి. లేదా తండ్రి సాగుతుందా! ఎవ్వరి ముద్దుట అవ్వుదే" అన్నాడు అంతరిక్షంగా నాలో యింకా చదవాలనే కోర్కె పరోసారి పడగ విప్పి ఇనకొట్టింది "మరి నాన్నకి?..." మధ్యలో వేనల టూంటే మామయ్య "అదంతా నేను చూసుకుంటాలే ఇక్కడ చదివేది అక్కడ చదువుతావు మనిగి దేముంది" అన్నాడు. వార్డెన్ మామయ్యకు కాఫీ యిచ్చింది నన్ను హాస్టలునుండి డిస్చార్జ్ చేయటానికి ఎలాంటి అబ్జెక్షన్ పెట్టలేదు మామయ్య నడ పేను నిమిషాలో తాను తెచ్చాడు కాలేజీకెళ్ళి టి.సి. తీసుకున్నాం సామానంతా కారో పెట్టుకున్నాం. ఈ ఊరొద్దాం..." "అదేమిటి? మద్దానులోగా విరు చదవాలనుకుంటాడీ!" అంది మధ్యలో అనూరాధ అదోరంగా! విషాదంగా ఒకలరువైన చిరునవ్వు నవ్వింది శాంతి

"అనుకున్నది అక్కడే కాని వచ్చింది యిక్కడికి ఎలిమ్యూలలో పాసయ్యాలు ముగ్గురూ విజయవాడనే చూడడం. అక్కడికి మా ఊరికి కూడా రూటు తెలిగాబట్టి ఇక యిది మద్దానుకు దారి అవునో కాదో నాకేం తెలుసు! మాతో వరో పెద్ద ఆపాపీ కూడ వచ్చాడు ఇక్కడే నమదవు ఒడ్డున హోటల్లో దిగాం వెను నేను చదివిన కథలో మద్దానులో కూడా నము దం ఉంది కాబట్టి యిది మద్దానే అనుకున్నాను-" అనూరాధ గుండె వేగం అదిమిపట్టాలని ప్రయత్నించింది తాను. శాంతి కథలోని పాత్ర తానే ఊహించుకుంటోంది.

"నన్ను ఓ గదిలో దించి మామయ్య మాతో వచ్చిన పెద్దమనిషి మరో రూమ్కి వెళ్ళారు మామయ్యకు. యిదే మీ ఇ హోటలుపద్దు. ఏదైనా హాస్టలుకి తీసుకెళ్ళు" నుందామనుకున్నాను అంటూ ఏమిమాట్లాడ డానికి మరో కొత్తవ్యక్తి ఉన్నాడు పైగా బాలమంది మామయ్యను పలకరిస్తున్నారు అందరూ నన్ను వింతగా కొత్తగా ఏదో వండరీ జరిగినట్లు చూస్తున్నారు. లోజనలయ్యాయి గదిలో ఒక్కదాన్నే కూచున్నాను ఎలుక పీకు గ్లాసు పడేసింది భయంతో తలుపు తీసి బయటపడాలు మామయ్య ఉన్నగద నేనున్న దానికి రెండు గదుల అవతల పిలుచుకు రావాలని పరిపరిగా రెండడుగులు వేశాను.

"ఏంజరిగింది" అనూరాధ కౌతుకంతో అడిగింది

"ఆ భయంకర సంఘటన చెప్పలేను అనూ! నిజంగా ఆ రోజు శ్రీ జీవితం ఎంతటి నకుమారమైంది అనిపించింది నాకు ఒక శ్రీ కిటకం తనకు జరిగిన అన్యాయాన్ని నిలదీసి అడుగుతూంది అమె బాలా గొప్పింటి బిడ్డట. సినిమాలో కేరాలని ఉబలాట పడిందట మాటచ్చి యిక్కడ ఉంది ఆమె శీలానికి భంగం కలిగి జీవిస్తున్నాడు మామయ్య

"అయితే అతను బోరా!" అనూరాధ గుండె అవులించింది

"వచ్చి తోర్రికర్ నిస్సహాయమైన స్థితిలో అందమైన కన్నె పిలలకు అవద్యాం ధవుడిలా వత్తిడిమీ అసంబద్ధమైన అర్థం కాని పరాలెన్నో ఎంపేసాడు బాక్మని బర్తుకి కిళ్ళు అబ్బాయిలు "కో తకన్నెను తబ్బుపట్ట రేటింగ్" అంది అ గొంతు! నా కాళ్ళ క్రింద భూమి కుంచించుకుపోతున్నట్లు నేనేదో అగాధంలో పడిపోతున్నట్టు ఒక్క పరుగులో నా గదిలో చ్చాను. అనూరాధ నేనే తీసుకొని నెత్తిపెంచా మనగు వేనుకొని పరుగులాటి నడకతో వెనుకదారి నుండి బయలు దేరాను "ఎక్కడికి-ఎందుకు!" అనే వశ్న నాకు రాలేదు నన్ను బలాత్కారం గమనిస్తున్నాయన్నదీ పట్టించుకోలేదు ఆఖరిగది ముందు మీ అన్నయ్య మెయిల్ వచ్చిన హిందూ పేపరు యిచ్చిపోతున్నాడు అతని వెనకనే బయట కొచ్చాను కొంచెందూరం వెళ్ళాక మీ అన్నయ్య వెనుదిరగ చూశాడు అప్పుడు మీ అన్నయ్య వాదృష్టికి పేపర్మేకు రాడు అతనికి ఓ రెండు రూపాయలు పడేసే సినిమా తీసుకు పోవచ్చు అనుకున్నాను "సినిమాకి వెళ్ళాలి" అన్నాను "రండి" అంటూ ముందుకు దారితీశాడు కాని నాకు భయం ఎక్కువయింది ఎంత అవుకుందామనుకున్నా దుఃఖం ముంచుకొచ్చింది నా చెక్కిళ్ళను మరోసారి వెను దిరిగి చూశాడు మీ అన్నయ్య. "మిరేదో గాబరాలో ఉన్నట్టున్నారు మా దుకాణా దాడు మనలాయన అక్కడికి వెళ్ళాండండి కాసేపు విశ్రాంతి తీసుకున్నాక సినిమాకి తీసుకు వెళతాను" అన్నాడు నే నేమీ మాటాడకుండానే అనుసరించాను అక్కడే జరిగిన నా కథంతా దాచకుండా చెప్పేశాను పాపం అమునలాయన నన్ను మా యింటిదగర దిగబెడతానని దిగులు పడొద్దని మా ఊరికి బండి పొదున ఉందని చెప్పాడు

"అవును ఆ మునలాయనకు పిలలు కూడా లేరట. మా అన్నయ్యను బాలా పెద్దవుగా చూసాడట!" అంది అనూరాధ

"పిల్లలకుకు తేరు శేను లేవా!" అంది శాంత

"పీరు — మీ యింటికి వంపలేదా?" ఆమాయికంగా ప్రశ్నించింది అనూరాధ

"దోషం ఎవరిదీ కాదు! పాపం ఆయన ఆరోగ్యం సరిలేకున్నా నన్ను విజయవాడ తీసుకెళ్ళారు కాని మా ఊరి పొలిమేర దేరక ముందే తెలిసింది-మా అడ్రెస్ మా నాన్నకు నేను ఎవరితోనో లేచిపోయానని, దిసి కూడా తీసుకున్నానని బాధపడరని మా నాన్న నా మొఖం చూడనని కసపిస్తే కాల్చేస్తానని శపథం చేశాడు నా తర్వాత మా నాన్నకు మగ్గురనా రు ఈ మునలాయన మాత్రం "నాకు నీవు దేముడిచ్చిన బిడ్డవమ్మా రా పోదాం" అంటూ వెనక్కి తెచ్చాడు" మరోసారి ఊపిరి తీసుకుంది శాంత

అంతలో రామూర్తి పేపరు అల్చాడు "చూడవే అమా నీవు ఫస్టు క్లాసులో పాసయ్యావు ఇంక నీ చదువుకోలోటు లేదు స్కాలర్ షిప్పు దొరుకుతుంది" అన్నాడు రామూర్తి సంబరంతో రొప్పుతూ

అనూరాధ చాలా నిర్జీవంగా నర్మంగా నవ్వింది నిన్నటివరకూ అందులో పడాసకో రతంగా ఎగసిపడిన ఊహల కెరటాలు యిప్పుడు శాంతి బాలు జీవితం అనే ముందు నగ్నంగా చూపించింది శాంత పలకడంతోనే మనసుకు నచ్చిన అన్నతులు మలుచుకోవచ్చు అంత లేనిది సుదూరంలో ఉందనుకోవడం పతనానికి నాంది

"ఇక నేను పియు సి చదవనన్నయ్యా ఏదైనా స్కూల్ విద్య తీసుకుంటాను టీచర్ కుమారంలా శాంతిలేని మన కోవెలలో నేనే ఒక సమిధనై వెలగు నిందుకనిపిస్తోంది ఆయ తనను కలలో నే మాటక్యాలు వుంటే కలలను తమ్ముడిని చదివిస్తా. వారు బయటి వ్యామోహాలకు బలిగాకుండా సరిగ ప్రేమ ఆదరణమాపి బిడ్డలకి తక్కువ పోకుండా బాట వేదాం!" కెరటాల ఉధృతం తగ్గినట్టు నిదుగా చెప్పింది అనూరాధ

రామూర్తి ఆశ్చర్యంగా చూస్తుంటే శాంత కొంటెగా "అలవ్యమయింది రండి పోదాం" అంటూ రామూర్తికి సిగరేటు ముందుకు దారితీసింది

(ఐపోయింది)

లాభసాటి పెరటితోట

(శేష పేజీ తరువాయి)

లాలి ఉదాహరణకు. పేనవిలో నీటినర పరా తక్కువగాయున్న పేనని కూరగాయల ఉత్పత్తి తక్కువ వెనుకోవచ్చును ఈ కూరగాయల ఎన్నికః— ప్రతి ఋతువు అనువుగాకాసే ఎన్నోరకాల కూరగాయలున్నవి. కూరగాయల ఎన్నికను దృష్టిలోఉంచుకో వలసిన ముఖ్య వివరాలు — కుటుంబ సభ్యులయొక్క ఇష్టాయిష్టతలు మరియు భూమి లక్షణము. కొంతమందికి గాజరు గడ్డ అంటే అయిష్ట గుమ్మళ్ళకు లీగి పాదుటకు తగ్గుస్థలము లేనిదే వండించలేము ఐతే వేలోను శీతాకాలము తగ్గుస్థాయిలో ఉంటే అలగడ పడదు ఇన్ని అవాంతరాలు ఉన్నప్పటికి. పెరటి తోటలో ప్రతి ఋతువులోను అయ్యవదగాయేంది చుటకు అనువైన ఎన్నోరకాల కూరగాయలున్నవి

పెరటితోట ముఖ్య ఉద్దేశము పీలెనంత వరకు ఎక్కువ రకాలకూరగాయలను వండించడము ఎందుకంటే ఆహారములో ఎంత మార్పుడిఉంటే ఆరోగ్యానికి అంతమంచిది

మళ్ళలో విత్తట.— అరుగుడు నత్తులు గల ఒక నగటు కుటుంబమునకు నాలుగు పొన్న కూరగాయల పొందుటకు తోటలో ఎనిమిది రకముల కూరగాయలు కాతలో యుండాలిఅంటే, రకానికి ఒక అరపొను చొప్పున వతిరోజు లభ్యమవాలి బాగా ఎరువువేసి తయారుచేసిన 100 చదరపు టడుగుల భూమినుండి ఈ కాతను పొందవచ్చును.

ప్రతి ఋతువులోను, కూరగాయలు సమముగా నిరంతరం అగుటకు ఒకే రకమునకు చెందిన కూరలను మూడు నాలుగు మళ్ళలో. మూడు నాలుగువారాలవ్యవధితో నాటటము చాలా అవసరము—ఉదాహరణకు-బెండను అయిదుపాదు సంగ నాలుగుపాదు ఉలిని మూడుసార్లు గోలి పువ్వు మూడుసార్లు ఈవిధంగా నాటాలి తక్కువ వ్యవధిలో కాతకొచ్చే కూరలను, ఉలి ముల్లంగి కొతిమిరు మొదలగు వాటిని ఎక్కువకాలంలో కాతకొచ్చే కూరలయిన వంగ అకుగోబి మొదలగువాటితో కలిపి నాటవచ్చును. నిత్య దిని అవసరాలకు తక్కువపోతాయి కావలసిన కొతిమీరును మళ్ళలోయున్న ఇతర కూరల మొక్కలకు అడ్డంకులేకుండా అంచులలో పెంచవచ్చును. గారు ముల్లంగి. బీటదుంప, కర్రపు గడ నలాదు ఆకు లెటూస్, మొదలైనవి ఒకసారి రెండు పరనలకన్న ఎక్కువగావితరాదు అయితే పీటిని సమ సరవరాకు వరిరోజుల వ్యవధిలో తిరిగి విత్తవచ్చును ఈ ప్రకారంగా కార్యక్రమాన్ని అచరిసే మన ఇందలో మామూలుగా ఉపయోగించబడుతున్న కూరగాయలను పెరటి తోటలో పండించవచ్చును కూరగాయలు మరియు నువాసన ఆకులు మొదలయిన వాటిలో కుటుంబము స్వయంసమృద్ధి సాధించుటకు గాను, అనువైన ప్రదేశాలలో కర్వేపాకు మునగ నిమ్మ, తోట మొదలగు చెట్లను కూడ నాటాలి

విత్తనము— పెరటి తోటనుండి ఎక్కువగా లాభము పొందుటకు. ఉత్తమమైన రకములు గురియు విత్తనము వాడుట అవసరము ఒకసారి మేలు రకములను సేకరించినట్లయితే. కొన్ని సంవత్సరముల వరకూ వాటిని వాడుకలో యుంచవచ్చును అయితే కొన్ని కాలాలవు కూరగాయలయిన- గోబిపువ్వు, గోలిగడ్డ, గాజరు, ముల్లంగి నూల్కోల్ బీటదుంప మొదలయినవాటి పతన సేకరణ కవము కొతగా పెరటితోటనీ సేవారికి, ముఖ్యంగా గోబిపువ్వు గోలిగడ్డ, నూల్కోల్ మొదలయిన కూరలకారు ఉత్పత్తి కొంతకాలం ఇబ్బందికరముగా యుండవచ్చును కాని ఎక్కువ ప్రదేశాలలో పీటి నాటు ను పటుతళ నర్సరీలవద్దనుండి గాని లేక ఇరుగుపొరుగున యున్న తోటలనుండి సేకరించవచ్చును. ఎల్లప్పుడుపంట ఉత్పత్తి పాయి, వంటకాలము మరియు రకము పీటిని దృష్టిలోయుంచుకొని మంచి రకాలను ఎన్నిక చేసుకోవాలి

నీటి సరఫరా ఎరువులు, మరియు సస్యరక్షణః— పెరటితోట నువత్సరము పొడుగునా రెండు మూడుపంటలనందించే

(మిగతా రేవ పేజీలో)

పాల ఉత్పత్తిలో ముందంజ

హైదరాబాదు—ఇండియా అంతటా నేడు మరిన్ని పాలు కావాలంటున్నారు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లోని సంకరజాతి పాడి పశువుల అవసరాలలో పాలకొరతను తీర్చి దేశాభివృద్ధిగా పాల విప్లవానికి నాంది పలకవచ్చు

ఈ రాష్ట్రంలో పశువులు దండిగానే ఉన్నా ఇటువలిదాకా తీవ్రమైన పాలకొరత ఉండేది అయితే ఇంటెన్సివ్ కేటిల్ డెవలప్‌మెంట్ ప్రాజెక్టు వలనగా ఈ పరిస్థితి మారిపోయింది త్వరలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పాలవిప్లవంలో అగ్రగామిగా ఉండగలదని విశ్వసిస్తున్నది.

భారత ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలో 1964-65లో ప్రారంభమైన ఈ ఐ.సి.డి.పి. కింద హైదరాబాద్‌లో రెండు ప్రాంతీయ పశుగణాభివృద్ధి కేంద్రాలను నెలకొల్పడం జరిగింది అనంతరం 1 60 000 వాడి పశువులకు సంబంధించి పల్లాలంద, మహబూబ్‌నగర్, మెదక్ జిల్లాలలో మరిన్ని కేంద్రాలు ఇటువంటివి ప్రారంభమైనవి

ఈ ఐ.సి.డి.పి. తాలూకు ప్రధాన ఉత్పత్తి కార్యక్రమమంతా ప్రతి పశు దోత్పత్తిపై ఆధారపడి జరుగుతుందని పశుగణాభివృద్ధి శాఖ డైరెక్టరు డాక్టర్ బి.ఎ. విఠరాజు చెబుతున్నారు ఈ కార్యక్రమం క్రింద అవుల. గేదెల దేశీయరకాలను పెంపిరకం విదేశీ ఆబోతులతో దున్నటతో దాటించి సంకరజాతి పశువులను సృష్టించడం జరుగుతుంది ఈ విదేశీ రకాలలో ముఖ్యమైనవి అమెరికన్ జెర్సీ ఎద్దులు ఈపథకం జయప్రదం కావడానికి ఎంతగానో తోడ్పడ్డాయి

ఈ జెర్సీ ఎద్దులు హోవర్ ప్రాజెక్టు క్రింద అమెరికన్ రైతులనుండి భారతీయ రైతులకు విరాళంగా ఇవ్వబడినవి

ఈ జెర్సీ ఎద్దులతో దాటించిన దేశీ పశువులలో తర్వాత్కరీ. దియాని, ఒంగోలు జాతివి ముఖ్యమైనవి ఈ సంకర జాతి పశువుత్పత్తిధ్యేయం పాలఉత్పత్తిని ఇస్తున్న దానికంటే మరింత శీఘ్రంగా ఎక్కువ చేయడమే" నని శ్రీ విఠరాజు చెప్పారు.

"ఈ సంకరజాతి పశువులు మామూలు తిని ఒక్క హైదరాబాదు వీర్య సేకరణ కేంద్రాలలోనే అనువరిస్తున్నారు పలచన పరచేందుకు మిగతా కేంద్రాలలో సోడియం నైట్రేట్ గుర్తు పద్ధతిని ఉపయోగిస్తారు ఈ పద్ధతియు లోనుగావించిన వీర్యాన్ని శీతల పరిస్థితులలో నిలవ చేయవలసి ఉంటుంది

కేంద్రాయ పాల ఎక్స్‌టెండరు పద్ధతి అనేది. "ఈ ఉపోగత సౌలభ్యం వ్యవస్థా వీర్య నుబల రకజాతుకు సహాయకారిగా ఉంటుంది. వస్తుతం, హైదరాబాదు నుంచి గుజరాత్‌కు దీనిని పంపుతున్నారు "ఫలితాలు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటున్నాయి మరి" అని అన్నారాయన

పశువుల మేత, ఇతర ఆరోగ్య అంశాలతో కూడా ఈ ఐ.సి.డి.పి. శాఖ సహకరిస్తుంది ఇందుకై సమన్వయ విస్తరణ శాఖ సిబ్బంది పని చేస్తున్నారు "ప్రత్యేకించి లోటుపాటులో పరిశోధన శ్రద్ధ తీసుకొని విస్తరణ శాఖ ఉద్యోగులు సమర్థవంతమైన ప్రదర్శనలు ఏర్పాటు చేసి పథక సాఫల్యానికి తోడ్పడతారు" అని డాక్టర్ విఠరాజు డాక్టర్ ఖాన్ చెప్పారు

కురువనగిరిలోని పశువుల మేత కర్మాగారం రైతులకు న్యాయమైన ధరలకు పశువుల పీ మిక్స్డ్ పౌష్టికాహారాన్ని సరఫరా చేయడంలో ముఖ్య భూమిక నిర్వహిస్తున్నది "ఈపథకం కీ.ద అధికంగా పాల ఉత్పత్తి పెంపునకు పశువుల మేత తాలూకు పౌష్టికస్థాయిని మెరుగుపరచడమే దీని ముఖ్యోద్దేశం." అని డాక్టర్ ఖాన్ చెప్పారు

ఐ.సి.డి.పి. ఏమేరకు జయప్రదమైంది ఈ సంవత్సరం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పాల ఉత్పత్తిని రాజుకు 80 000 లీటరకు పెంచడంలో ఇది తోడ్పడినదని డాక్టర్ విఠరాజు అంటారు ఒక దశాబ్ద కాలం ఉన్నదాని కంటే నాలగింతల పెచిలకు పెరిగిందన్నమాట "పాల విప్లవానికి ఇది రాజబాటను నిర్మించింది" అని చెప్పారాయన

ఈ పోటా హోరవిన ధోరణి దేశంలోని ఇతర వాంతాలకు అనుసరణీయమని డాక్టర్ విఠరాజు డాక్టర్ ఖాన్ ఇద్దరూ అభిప్రాయపడ్డారు.

విజయ్ మీ కోసమే!

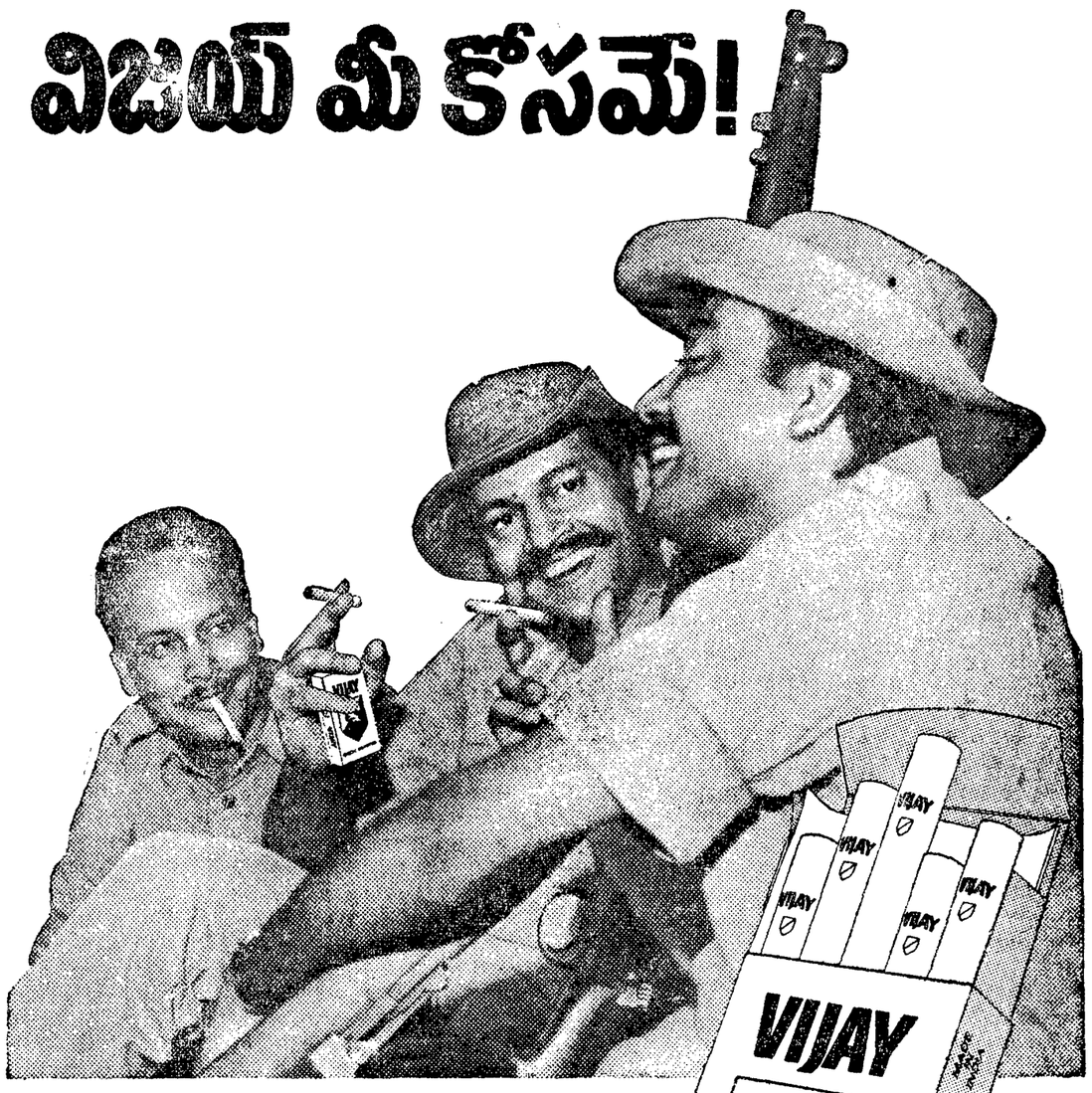

ఘాటైన వారికి ఘాటైన సిగరెట్ మిశ్రమము
మరియు రుచి — రెండింటిలోను నిశ్చితమైన విజయం!
విజయ్ మీ కోసమే! అభినందనలు.

50 పై.కు
10

క్రొత్త **విజయ్**
స్పెషల్ సిగరెట్...
మిశ్రమమే దేని విజయం

బిసిసిటి ఉత్పాదనం

ప్రాకుతూ ప్రాకుతూ నిలచి పడిపోవు బాబు ఎలా నుంచుంటున్నాడు!

అమూల్ స్ప్రే ఇచ్చు బలంతో నిలబడగలిగిన బాబు చేతులు పది నెలల వయసు గల నిఖిల్. చూచుటకు, ఆరోగ్యభరితమైన చేతులూ, కాళ్లూ, చలిత సుందరమైన చర్మం మరియు చలిత కాంతివంతమైన కళ్లు! నిఖిల్ అమూల్ స్ప్రే యొక్క ఉత్తమ గుణాలకు సజీవమైన నిదర్శనం.

ప్రదేశ పెట్టబడిన రెండు సంవత్సరాలకోసే అమూల్ స్ప్రే సర్వాయిక్ విధేయంగల శిశు ఆహారం అయింది. మరి దాని అమ్మకం ఇంకా పెరిగిపోతూనే యున్నది. ఇది డాక్టరు మరియు తల్లులు దానిలో కడుపరిచిన విశ్వాసానికి నిదర్శనం.

మొట్టమొదటి వారం నుంచీ మీరు మీ శిశువుకు అమూల్ స్ప్రే ఇవ్వడం ఆరంభించవచ్చును. సులభంగా జీర్ణమయ్యే అమూల్ స్ప్రే సంతులిత పోషకత్వం కలిగిస్తుంది. దానిలో అల్పంగా వైన లిటమిన్లు, ఖనిజములు ఉన్నాయి. అధికమైన కొవ్వుపదార్థం కొరకు నాణ్యతగల ప్రోటీన్ ఎక్కువగా ఉన్నది.

అమూల్ స్ప్రే
తల్లి పాలకు ఆదర్శవంతమైన ప్రత్యామ్నాయం.